

Мишел Ошро СИЛВА

ИНДИЈАНАЦ ГАБИНО

Зацело је Грета Гарбо заразила Индијанца Габина, помало тужну момчину, који је дошао из Тонора у потрази за послом. Одмах га је добио, јер се Тејлору свидео његов изглед окретног радника и озбиљног човека.

Од првих надница подигао је колибу. И после четири недеље, једне суботе на ноћ, стаде одлучно пред врата, на којима је Грета Гарбо, обучена у црвени сомот, певушила своје шлагере. Жена га је одмеравала неколико тренутака и само рече:

– Уђи!

Он уђе и оста са њом целе ноћи.

Сада га је прегледао Швајцарац и овога пута није било никакве сумње у дијагнозу. Кад је човек, одевен у црно, узвикнуо тако природно да се већ граничило са задовољством: »То је сифилистични чир, пријатељу!« Индијанац Габино је само разрогачио очи, ужаснут као да му је изречена пресуда на мучење и смрт.

Подвргао се покорно и послушно Швајцарчевим инјекцијама, мастима и пилулама. И можда се не би десила никаква већа несрећа, да се није тих дана појавио један возач камиона, који је долазио из Тонора и донео му поруку:

– Поручује ти Крусита – муну га у знак поздрава – пошто је већ чула да си подигао кућу, да сутра креће овамо са дечацима. Треба да стигне идуће недеље, ако бог да.

Крусита му је била жена. Дечаци су били његови синови, два мала тужна Индијанчета какав је био и сам. Габино саслуша поруку. Не одговори нити погледа доносиоца вести, него се смркнул, полако, запути према својој колиби – да, баш тако.

Седећи у мрежи чинчора, затворени очију, поднимљен, забивши лактове у колена, провео је више од сата, можда и читава два сата, Крусита ће доћи и наћи га са таквом одвратном раном, са тим пегاما по кожи, са поквареном крвљу. Крусита је била његова жена; колико га је труда стало да је освоји, колико година да је убеди да је истински воли, колико преклињања да дође да живи са њим и да са њом има децу! И сада ће Крусита доћи са њихова два тужна Индијанчета, све троје на једом магарцу, а он неће наћи речи да јој каже шта се догодило. Више воли да остане нем заувек, са језиком сувим као исцеђена трска, него да

изусти пред Круситом такву срамоту, него да јој покаже одвратно, недостојно стечену рану.

Али ако ништа не буде рекао Крусити, биће још горе. Јер тада би пренео заразу на њу, покварио јој крв својим пољупцима. На саму ту помисао хладни зној обли му бледо чело. Било је сигурно да Крусита долази. Индијанац Габино, са главом у рукама и лактовима упртим у колена, плакао је први пут у свом животу.

Сутрадан га нађоше мртвог, опруженог у чинчору, са бескрајним очајањем утиснутим у лице као од хладног камена. Био је узео сав садржај Швајцарчевих ампула, арсеник, бизмут, живу, све што је нашао на сандуку са лековима. Прво је осетио како му се пење нешто горко и тера га на повраћање, а није могао да избаци то из гусе; затим ураганску жеравицу која му је палила желудац. Слепи нагон наговрио га је да виче, зове у помоћ, али је гризао усне и није викао. Ћутао је и трпео, подносећи бол и агонију, док није дошла смрт и ослободила га свих патњи.

Сеизмографска екипа радила је ту у близини и њено присуство испуњавало је савану људима и галамом. За Габинову смрт брзо се сазнало, о томе се говорило целог дана. Више од педесет мушкараца и жена остало је преко ноћи да чува мртваца, укључујући и јадну Грету Гарбо, која није била нимало крива за ову несрећу. Лусијано Миљан је начинио мртвачки ковчег од неколико празних сандука. И у зору преместише укочено тело у убоги ковчег, док су сестре Мајта гласно молиле оченаш.

Озбиљна тешкоћа искрсла је кад га је требало сахранити. Тејлор је био одсутан, позван у Барселону од Компаније због неке хитне ствари. Рејнолдс је остао да руководи пословима и био највиша власт у насељу. До њега је стигла вест.

– Отровао се Индијанац Габино. Сахранићемо га данас пре подне.

– На гробљу, не! – одговорио је суво.

Још није постојало гробље, али је једно место по страни било обележено са шест крстова шесторице скромних покојника. Но, Рејнолдс је потицао из породице врло строгих принципа, која није толерисала сажалење и опроштај према онима који су одузели себи живот.

Људи су се тискали око покојника. И једна група, са предрадником Миљаном на челу, одлучи да оде до шатора и разговара са Рејнолдсом да покуша да утиче на њега да измени своју необичну одлуку. Али пуританац оста непоколебљив:

– На гробљу не може. Гробље се налази на земљишту Компаније, и ја, као њен представник, нећу допустити да се један самоубица сахрани заједно са онима који су умрли божјом вољом.

Никад га нису чули да тако говори. Нису чак ни слутили да Рејнолдс исповеда неку религију. И никад га нису видели тако узбуђеног као кад му је Панчо Маркано, водоноша, одговорио без дужног поштовања:

– Разуме се, Компанија заповеда радовима, али не заповеда на гробљу. Па макар се то Компанији не свиђало, ипак ћемо га тамо сахранити.

Рејнолдс пребледе и не хтеде о томе даље да разговара. Сат касније посла Гуљермита Раду и комесара Арисмендија да разговарају са десеториком људи који још нису били отишли, већ су ту, пред вратима, стајали непоколебљиви и замукли.

– Треба да разумете – поче Гуљермито Рада помирљиво. – Ви имате право што желите да сахраните покојника тамо где су сахрањени и остали. Али, цео овај терен је својина Компаније, па и гробље. А вера мистер Рејнолдса не дозвољава да се самоубица сахрани на терену Компаније. Треба да разумете.

Људи су негодујући гуњали. Управо тада се умешао комесар Арисменди са врло видљиво заденутим револвером за појасом.

– Па, нема вам друге. Ово гробље није ваше, већ Компаније. И ја сам ту као власт, да натерам на поштовање својине и права сваког појединца. И, као власт одлучујем да се мртавац сахрани на неком другом месту.

Сахранише га далеко, на обали реке. Исти онај возач камиона који му је донео вест од Крусите, одвезао је у свом камиону тело Индијанца Габина у сиротињском ковчегу, начињеном од дасака сандука. Неколико пеона сеизмографске екипе га је пратило. Они ископаше раку подно једне палме мориће. Водоноша Панчо Маркано углави поврх гроба груби крст од неотесаних грана једног чампара.

Те исте ноћи – али овога пута сасвим трезан – Секундино Силва повика са врата своје апотеке од палми и набоја:

– Доле посрани империјализам!

А бушилац Тони Робертс, двометраш из Тексаса, с густом коврчавом плавом косом, придружи се, на запрепашћење Лусијана Миљана:

– Доле!

Одломак из романа »Бушојина бр. 1«

МИГЕЛ ОТЕРО СИЛВА (Miguel Otero Silva) рођен је у Барселони, граду на истоку Венецуеле, 1908. године. Један је од најпознатијих представника венецуеланске литературе. Незаобилазан је и у духовној и политичкој историји Латинске Америке као борац за слободу, политичар, новинар, јавни радник, све до своје смрти 1976.

Његови романи су одраз венецуеланске стварности, коју је и сам доживео борбу се против пропадања змље под дугим диктатурама. Сем романа из периода сурових прогањања (*Смрт Опорија*, *Грозница*), Отеро Силва прати декаденцију и ишчезавање патријархалног живота под ударцима грађанских ратова и болештина (у роману *»Мршве куће*), што нагони народ да крене на новопроцађена нафтна поља где им се живот из темеља мсња под неоколонијалним условима америчких компанија, што изазива дубоке промене из којих је настала савремена Венецуела (*Бушојина бр. 1*).

*Са шпанског превела и белешку
о исцпу написала ЗАГОРКА ЛИЛИЋ*